

Siunnersuummut oqaaseqaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut

Sulisinnaasut Kalaallit Nunaanniittut suliffissanut siulliususaatitaanerisa qulakkeerneqarnissaat Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata siunertaraa. Inatsisartut inatsisaat sulisitsisut sulisinnaasunik avataaneersunik atorfinitsitsisarnerat atuisarnerallu pillugit aalajangersaavoq.

Pingaarnertut malittarisassatut atuuppoq, atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartunut, tamanut ammasumik sulisussarsiorderup aamma kommunalbestyrelsip akuersissuteqarnerata kingorna, sulisitsisoq sulisinnaasunik avataaneersunik taamaallaat atorfinitsissinnaasoq atorsinnaallugilluunniit, tak. § 5, § 5a aamma § 6.

Naalakkersuisut maluginiarpaat, inatsisitigut pissutsit siunertarineqanngitsumik kisianni inatsisit malillugit suleriaaseqarnermik kinguneqartoq, atorfiit amerlasuut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartut sulisinnaasunik kalaaliunngitsunik aamma tamanut ammasumik sulisussarsiortoqarnani aamma kommunimit akuersissuteqartoqarnani inuttalersorneqartut.

Taamaattumik Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni sukaterinissaq pillugu siunnersuummik saqqummiussisoqarpoq. Sukaterinikkut atorfiit Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartut, sulisussanik kalaaliunngitsunik inuttalerniarlugit qinnutigineqartut, sioqqutsisumik sulisussarsiornissamik aamma kommunimiit akuersissuteqarnissamik annertunerusumik piumasaqaateqalissaq.

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat aamma allannguutissatut siunnersuut manna nunami allamiut pillugit inatsimmi, tak. Nunami allamiut pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atortuulernera pillugu peqqussummut nr. 150, 23. februar 2001 aamma Nunani allamiut pillugit inatsimmik allanngineq pillugu inatsisisunik assigiinngitsunik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussummut nr. 759, 12. juni 2023, najugaqarsinnaanermut sulisinnaanermullu akuersissummik pissarsinissamut sunniuteqanngillat.

2. Siunnersuummi immikkoortut pingaernerit

2.1 Inatsit atuuttoq

Pingaarnertut malittarisassatut atuuppoq, atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartuni, tamanut ammasumik sulisussarsiorterup aamma kommunalbestyrelsip akuersissuteqarnerata kingorna, sulisitsisoq sulisinnaasunik avataaneersunik taamaallaat atorfinitsissinnaasoq atorsinnaallugilluunniit, tak. § 5, § 5a aamma § 6.

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat inunnut immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartunut atuutinngilaq, tak. § 3, imm. 2.

Inuit immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqarput, Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni malittarisassat naapertorlugit pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfilinnut, ilaatigut katissimallugu aappaasut imaluunniit inooqataasut, tak. § 4, imm. 1, nr. 2.

Tamanna kinguneqarpoq, sulisinnaasumut avataaneersumut katissimallugu aappaasoq imaluunniit inooqataasoq, tamanut ammasumik sulisussarsiortoqartinnagu aamma kommunimiit akuersissuteqartoqartinnagu, atorfinnut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartunut atorfinitsinneqarsinnaasoq.

2.2. Siunnersuutip imarisaa

2.2.1. Siunnersuutigineqarpoq, sulisinnaasumut avataaneersumut katissimallugu aappaasut imaluunniit inooqataasut, Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni, § 4, imm. 1, nr. 2-mi malittarisassat naapertorlugit pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfeqartut, inuttut immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqarunnaassasut.

Tamanna kinguneqarpoq, sulisinnaasumut avataaneersumut katissimallugu aappaasoq imaluunniit inooqataasoq, Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni, § 4, imm. 1, nr. 2-mi malittarisassat naapertorlugit atorfeqartoq, siunissami atorfinnut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartunut, tamanut ammasumik sulisussarsiortoqartinnagu aamma kommunimiit akuersissuteqartoqartinnagu atorfinitsinneqarsinnaanngitsoq.

2.2.2. Ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq, inunnut atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqanngitsuni, Kalaallit Nunaanni akissarsiaqarfiusuni atorfeqartunut katissimallugu aappaasut aamma inooqataasut, immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassasut. Tamanna kinguneqarpoq, inunnut atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqanngitsuni, Kalaallit Nunaanni akissarsiaqarfiusunut atorfeqartunut katissimallugu aappaasut imaluunniit inooqataasut,

atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartunut, tamanut ammasumik suliffissarsiortoqartinnagu aamma kommunimit akuersissuteqartoqartinnagu atorfinitsinneqarsinnaasut.

Siunnersuummi immikkoortoq manna kinguneqarpoq, assersuutigalugu nakorsamut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani atorfeqartumut katissimallugu aappaasoq imaluunniit inooqataasoq, atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartuni, tamanut ammasumik sulisussarsiortoqartinnagu aamma kommunimiit akuersissuteqartoqartinnagu atorfinitsinneqarsinnaasut.

3. Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartuni, sulisinnaasunik avataaneersunik atorfinitsitsinissamut kommunimut akuersissutit pillugit qinnuteqaatit amerlassusaat qaffassasut, siunnersuutip kingunerisinnaagaa naliliiffigineqarpoq. Tamanna kommuninut malunnaatilimmik aningaasartuutaanerusunik kinguneqarsinnaagunangitsoq naliliiffigineqarpoq.

4. Inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut annertuunik allaffissornikkullu kingunerisassaanik soqanngitsoq naliliiffigineqarpoq.

Atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartuni sulisinnaasut avataaneersut atorfinitsinneqarnissaannut inuussutissarsiortut kommunimut akuersissut pillugu allannguuteqanngitsumik qinnuteqartarsinnaapput.

5. Avatangiisinut, pinngortitamut inuillu peqqissusaannut kingunerisassai

Avatangiisinut, pinngortitamut inuillu peqqissusaannut kingunerisassaanik soqanngitsoq naliliiffigineqarpoq.

6. Innuttaasunut kingunerisassai

Atorfinnik inuttaqanngitsunik atorfinitsitsinermut annertunerusumik sulisinnaasunik kalaallinik ukkataqarnissamut siunnersuut sunneeqataasinnaasoq naliliiffigineqarpoq.

Sulisinnaasunut avataaneersunut katissimallugu aappaasut inooqataasullu, Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni malittarisassat naapertorlugit pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfeqartunut, kinguneqarsinnaavoq, atorfiup sulisinnaasumut kalaallimut imaluunniit inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartumut innersuunneqarnera pissutigalugu, atorfinni inatsimmut ilaatinneqartuni atorfinitsitaasinnaangitsut.

7. Allanut pingaaruteqartunut kingunerisassai

Siunnersuut allanut pingaaruteqartunut kinguneqassanngitsoq naliliiffigineqarpoq.

8. Oqartussanik aamma kattuffinnik il.il. tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami 19. april – 20. maj 2024-mi avataaneersunut tusarniaanerni suleqatigisartakanut tusarniutigineqarsimavoq: Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Avannaata Kommunia, Kanunupe, Sulisitsisut, Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat (SIK), Peqqissaasut Kattuffiat (PK), Atorfillit Kattuffiat (AK), Ilinniartitsisut Atuarfianneersut Kattuffiat (IMAK), Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK), Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG), Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinniisoqarfia, Royal Greenland.

Siunnersuut Naalakkersuisut tusarniaanermut nittartagaanni www.naalakkersuisut.gl-imi tamanut saqqummiunneqarsimavoq.

Tusarniaanermi akissutit pisariaqarnera naapertorlugu ilanngunneqarput.

Tusarniaanermut allakkiamut tunngatillugu ilanngussaq 2-mut innersuussutigineqarpoq.

Siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

§ 1-immut

Imm. 1-immut

§ 4, imm. 1-immut

Aalajangersagaq imm. 1, nr. 2-mi allanngortinneqarpoq. Allassimanera: *"imaluunniit inatsimmi uani aalajangersakkat malillugit Kalaallit Nunaanni pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfilimmu,"* peerneqarpoq.

Aalajangersakkap aalajangersarpaa, inuk qaqugu immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqassanersoq. Inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqartillugu, inuk tassaavoq sulisinnaasoq avataaneersuunngitsoq. Inummik immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartumik atorfinitsitsinermi oqartussanut tunngatillugu suliarinnittoqarneq ajorpoq aamma sulisitsisup tamanut ammasumik sulisussarsioqqaarnani aamma kommunimiit akuersissuteqaqqaarnani inuk atorfinitsissinnaavaa.

Siunnersuummi imm. 1, nr. 1-imi inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassaaq, pineqartoq Kalaallit Nunaanni ukiut qulit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni najugaqavissimappat. Piffissami qaammatini aqqaneq-marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqavinneq tassaavoq ukioq ataaseq. Najugaqavinneq pingaarnertut malittarisassatut naatsorneqartarpoq inuup inuit allattorsimaffianni najugaqarfiatut nalunaarsorsimanera tunngavigalugu. Kalaallit Nunaanni, qitiusumik inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorsimanngitsoq, tigussaasumik nalilersuinerup aamma pisariaqartumik uppersarsammik saqqummiussinerup kingorna, najugaqavinneq ilanngunneqassaaq.

Siunnersuummi imm. 1, nr. 2-mi inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassaaq, inuup inummut sulisinnaasumut Kalaallit Nunaanniittumut, Kalaallit Nunaanni ukiut qulit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni najugaqavittumut, pineqartoq immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartoq Naalakkersuisut aalajangiisimatillugit, katissimappat imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumik ataatsimik inooqateqarneq uppersarsinnaappagu.

§ 4, imm. 2-mut

Aalajangersagaq nutaauvoq.

Siunnersuut malillugu inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassaaq, inuup inummut Kalaallit Nunaanni atorfimmut akissarsiorfiusumut aamma

atorfimmut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqanngitsumut, atorfeqartumut katissimaguni imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumik ataatsimik inooqateqarneq uppersarsinnaappagu.

Inatsisartut inatsisaat malillugu inuit katissimasutut inooqatigiinnermut assingusumik inuusut inooqatigiittut isigineqassapput. Inooqatigiinnerup sivilissusaanik naliliinermi pingaarnertut malittarisassaavoq illuatungeriit inuit allattorsimaffiat malillugu ataatsimut najugaqatigiinnerat pingaartinneqassasoq. Ataatsimoorussamik inooqatigiinnermi piffissat qitiusumik inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorneqanngitsut pillugit tigussaasumik nalilersuinerup aamma pisariaqartumik uppersaammik saqqummiussinerup kingorna ilanngunneqarsinnaapput.

Sulisoq atorfeqartoq inummik allamik najugaqateqarpat, assersuutigalugu ilaqtaminik, katissimasutut inooqatigiinnermut assingusooq pineqartinnaq, inatsit malillugu inooqatigiittoqanngilaq. Illuatungeriit namminneq assersuutigalugu ataatsimoorussanik aningaasaqarneq, ataatsimoorussanik meeraqarneq, ataatsimoorussanik sulinnigiffeqarluni angalanerit ilaalu ilanngullugit pillugit paasissutissiinerat pingaartinneqarsinnaapput.

Inuk Kalaallit Nunaanni akissarsiorfiusumik atorfeqarpat, atorfimmi Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqanngitsumi, inuup katissimallugu aappaa imaluunniit inooqataa atorfimmi Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartumi oqartussanut tunngatillugu suliarinnittoqartinnaq atorfinitsinneqarsinnaavoq. Sulisitsisup tamanut ammasumik sulisussarsioqqaarnani aamma kommunimiit akuersissuteqaaqqaarnani aappaasoq imaluunniit inooqataasoq atorfinitsissinnaavaa.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq allannguuteqanngilaq. Aalajangersagaq allannguuteqarpoq imm. 2-miit imm. 3-mut.

Aalajangersakkap qulakkiissavaa inuit Kalaallit Nunaanni attuumassuteqartut ilinniagaqarnermut atatillugu nunani allani najugaqarnerup kinguneranik suliffissarsiortut avataaneersutut isigineqalinnginnissaat.

Imm. 4-mut

Aalajangersagaq allannguuteqanngilaq. Kingunerisassat pillugit ataasiakkaanik iluarsiiisoqarpoq.

Naalackersuisut inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnerooq pillugu aalajangiinissamut pisinnaatitaapput. Siunnersuummi imm. 2-kkut nutaakkut aalajangersakkap atuuffia pingaarutilik atorunnaarsinneqarpoq. Taamaattoq aalajangersakkap

atuutiinnarnissaa siunnersuutigineqarpoq, inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isiginninnissamut pisariaqartitsisoqarsinnaanera sillimaffiginarlugu.

§ 2-mut

Imm. 1-imut

Siunnersuutigineqarpoq inatsisissatut allanguut ulloq 1. januar 2025-mi atuutilersinneqassasoq.

Imm. 2-mut

Siunnersuutigineqarpoq, katissimallutik aappaasut imaluunniit inooqataasut maannamut malittarisassat atuuttut malillugit immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqartut aamma atorfimmi Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartumut atorfeqartut, atorfeqaannarnissaat.

Atorfimmut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqartumut atorfininnissaq siunertarlugu, atorfik taarserneqarpat malittarisassat nutaat atuutsinneqassapput.

Siunnersuut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu	
<i>Oqaasertai atuuttut</i>	<i>Siunnersuut</i>
	§ 1
	<p>Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 27, 30. oktober 1992-imeersumi, Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 9. december 2015-imeersukkut, Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 28. november 2016-imeersukkut aamma Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 13. november 2017-imeersukkut allanngortinneqartoq, tulliuuttut allannguutigineqassapput:</p>
<p>§ 4. Atorfinitsitsinermi inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassaaq, pineqartoq</p> <p>1) ukiut kingulliit 10 ingerlaneranni ukiuni 7-ini Kalaallit Nunaanni najugaqavissimaguni, imaluunniit</p> <p>2) inummik § 3 imm. 1-imi pineqartumik imaluunniit inummut immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassutilimmik, tak. iimnikkoortumi uani nr. 1 kiisalu immikkoortoq 3, imaluunniit inatsimmi uani aalajangersakkat malillugit Kalaallit Nunaanni pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfilimmut, katissimaguni imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi inooqateqarsimanerminik uppersaasinnaaguni.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Imm. 1-imi nr. 1 malillugu Kalaallit Nunaanni najugaqavinnermut ilaatinneqassaaq ilinniarluni Kalaallit Nunaata avataani, ilinniarniakka Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaannginnera</p>	<p>1. § 4 ima oqaasertaqassaaq:</p> <p>” § 4. Atorfinitsitsinermi inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassaaq, pineqartoq</p> <p>1) ukiut qulit kingulliit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqavissimaguni, imaluunniit</p> <p>2) inummut § 3 imm. 1-imi ilaatinneqartumut imaluunniit immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassutilimmut, tak. immikkoortumi matumani nr. 1 imaluunniit immikkoortoq 4, katissimaguni imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumik ataatsimik inooqateqarsimanerminik uppersaasinnaaguni.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Atorfinitsitsinerni inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut ilanngullugu isigineqassaaq, pineqartoq inummut Kalaallit Nunaanni akissarsiaqarfiusumik atorfeqartumut aamma atorfinitsitsinerni § 2, imm. 1-2-nut imaluunniit atorfinitsitsinerni § 2, imm. 4 naapertorlugit</p>

<p>pissutigalugu, najugaqarneq, pineqartullu ilinniarnermi aallartinnerani najugaqavissuunissamut piumasat kalaallinut ilinniartunut tapisiaqarnissamik piumasarineqartartut eqqortikkunigit.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Naalakkersuisut aalajangersinnaavaat atorfinitsitsinermi inuk pissutinik imm. 1-imi 2-milu taaneqartunit allaanerusunik pissuteqarluni Kalaallit Nunaannut immikkut attuumassuteqartutut isigineqassanersoq.</p>	<p>ilaatinneqanngitsunut, katissimappat imaluunniit sivikinnerpaamik ukioq ataaseq inooqateqarneq uppersarsinnaappagu.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Imm. 1, nr. 1 malillugu Kalaallit Nunaanni najugaqavinnermut ilaatinneqassaaq Kalaallit Nunaata avataani ilinniarluni najugaqarneq aamma pineqartup ilinniarnerep aallartinnerani najugaqarnissamut piumasaqaatit kalaallinut ilinniarnersiuteqarnissamut piumasarineqartartut eqqortippagit.</p> <p><i>Imm. 4.</i> Naalakkersuisut atorfinitsitsinermi pissutinik imm. 1-3-ni taaneqartunit allaanerusunik pissuteqarluni inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqassanersoq aalajangiiffigisinnaavaat.”</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Inatsisartut inatsisaat ulloq 1. januar 2025-mi atuutilissaaq.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Inuit, Inatsisartut inatsisaata atuutilernissaa sioqqullugu kommunimiit akuersissuteqarnatik atorfeqartut, tak. maannamut atuuttoq § 4, imm. 1, nr. 2, atorfimmi § 2, imm.1-2-ni ilaatinneqartuni imaluunniit atorfinitsitsinerni § 2, imm. 4 naapertorlugu aalajangersarneqartuni, kommunimiit akuersissuteqarnatik atorfik attatiinnarsinnaavaat.</p>

Tusarniaanermut allakkiaq

Siunnersuummik suliaqarnermut atatillugu oqartussat ingerlataqartullu assigiinngitsut peqataatinneqarput.

Siunnersuisoqatigiit ulloq 17. november 2023 ataatsimiinneranni Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik Nunatsinni Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Siunnersuisoqatigiinnut siunnersuummut misssingiummik saqqummiussaqqarpoq. Nunatsinni Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Siunnersuisoqatigiit kommuninit, kattuffinnit, sulisitsisut kattuffiinit sinniisuutitaqarput.

Suliaqarnermut atatillugu siunnersuutip Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 36, 4. juuni 2024-mut naapertuunera pillugu Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik tusarniaaffigineqarsimavoq, tassani § 4, imm. 2-mi siunnersuutigineqartoq eqqarsaatigalugu nunaqavissut aappaasut/inooqataasut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaasunik ilaanngitsunilluunniit suliffeqarnermut apeqqutaallutik avataaniit suliarortut pillugit immikkoortitsisoqarneranik ajornartorsiuteqartoqarnerisut tusarniuteqartoqarsimavoq.

Inatsisilerinermut Immikkoortortaqqarfiup paasinninnera malillugu ”[...]allannguutissatut siunnersuut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 4-mi siunnersuutigineqartumut unioqqutitsinngitsoq” Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik akissuteqarpoq.

Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nassuiaatinut innersuussivoq. Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nassuiaatini, immikkoortoq 1, qupp. 3-mi allassimavoq: ”Manna inatsisissatut siunnersuummi Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27 30. oktober 1992-imeersup sanioqqunnissaa siunertaanngilaq. Inatsisartut inatsisaat taanna Inatsisartut inatsisaannut siunnersuutigineqartumik unioqqutitsisutut isigineqanngilaq.”

Siunnersuummut tunngatillugu avataaneersunit tusarniaanermi suleqatigisartakkanit, Sulisitsisunit, Kommune Kujallermit, Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinniisoqarfianit, Qeqqata Kommunianit aamma Avannaata Kommunianit akissutinik tigusaqartoqarpoq.

Ataaniittumi tusarniaanermi peqataasut oqaaseqaataanni immikkoortut pingaarnit nalinginnaasumik naqinnilerlugit issuarneqarput, kingornalu Naalakkersuisullu oqaaseqaataat allanneqarlutik.

Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinniisoqarfia oqaaseqaatissaqarnani tusarniaanermut akissummi allappoq.

Avannaata Kommuniata siunnersuut tamakkiisumik taperserlugu tusarniaanermut akissuteqarnermini allappoq. Tamatuma saniatigut Avannaata Kommunia allanik oqaaseqaatissaqanngilaq.

Qeqqata Kommunia allappoq:

”Atorfiup tamanut saqqummiunneqartarnissaa, pingaartumik sulisussat nunaqavissut atorfimmu qinnuteqarnissaminnut periarfissaqarnissaat Qeqqata Kommunianit taperserneqarpoq. Suliartortussat avataaneersut kommunimit akuersissummik pissarseqqaartarnissaat sulisussanut nunaqavissunut pitsaassaaq. Kalaallit Nunaanni atorfinni akissarsiaqarfiusuni atorfilinnut aappaasunut inooqataasunullu tunngatillugu siunnersuut saqqummiussisoqartinnagu aamma kommunimit akuersissuteqaqqaartoqartinnagu, atorfinni Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannni ilaatinneqartuni atorfinitsinneqarsinnaanissaannut tunngasoq Qeqqata kommunianut aamma erseqqippoq.”

Qeqqata kommuniata tusarniaanermi akissutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat.

Siunnersuutip taperserneqarnera pillugu Qeqqata Kommuniata oqaaseqaatai tusaatissatut tiguneqarput.

Qeqqata Kommunia nangilluni allappoq:

“Akerliliissut ukununnga tunngassuteqarpoq: avataaneersut qanoq kommunimit akuersissummik qinnuteqartarnissaannik qulakkeerinnittoqassanersoq aamma aappaasut/inooqataasut atorfinni akissarsiaqarfiusuni avataaneersunut qanoq immikkoortinneqarnissaanik qulakkeerinnittoqassanersoq aamma aappaasut/inooqataasut Kalaallit Nunaannut immikkut attuumassuteqartutut isigineqassappata atorfiit akissarsiaqarfiusut suut pineqarnerisut. Qeqqata Kommunia taakku pillugit nalunaarutininik erseqqinnerusunik amigaateqarpoq.”

Qeqqata Kommuniata tusarniaanermi akissutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat.

Atorfiit sorliit Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqarnersut ilaatinneqannginersullu allannguutissatut siunnersuummi matumani allanngunngitsut aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqarpoq. Maannamut Inatsisartut inatsisaanni § 2 aallaavigalugu atorfiit sorliit Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaatinneqarnersut ilaatinneqannginersullu pillugit nalilersuisoqartarpoq. § 2, imm. 1-imi nunami imaatigullu angallassinermi atorfiit suussusaat assigiinngitsut eqqaavai, tassani Inatsisartut inatsisaat atuuppoq: ”

- 1) *atorfiit suliatigut ilinniarsimanissamik piunasaqaateqarfiunngippata,*
- 2) *atorfinni sulianik ingerlatsinissami suliamik ilinniarsimasuunissamik piunasaqaateqarfiusuni, suliamik ilinniarsimasutut imaluunniit tunngaviusumik inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerni, aamma*
- 3) *atorfinni imarsiornerup tungaatigut annertunerusumik ilinniagaqaqaarluni atorfiniffigineqarsinnaasuni.* ”

Atorfiit sorliit Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaanerannut tunngatillugu Naalakkersuisut maannamut kommuninik, suliffeqarfinnik innuttaasunillu ilitsersuisarsimapput, tassa § 2-mi atorfiit suut pineqarnerannut tunngassuteqartunik ilitsersuisarsimapput. Naalakkersuisunut saaffiginninnikkut suliffeqarfinnullu nakkutilliiartorluni pulaarnikkut ilitsersuisoqartarpoq.

”*Aappaasut/inooqataasut immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartutut isigineqarnissaat eqqarsaatigalugit atorfiit akissarsiaqarfiusut sorliit pineqarnerannut*” tunngatillugu Qeqqata Kommuniata apeqqutaa, qanoq Kalaallit Nunaannut immikkut ittumik attuumassuteqartoqarneranik nalilersuisoqartarnera pillugu aperinertut Naalakkersuisunit paasineqarpoq. § 4-mi siunnersuutigineqartoq aallaavigalugu nalilersuisoqassaaq, tassani qaqugukkut Kalaallit Nunaannut immikkut ittumik attuumassuteqartoqartarnerasoq nassuiarneqarpoq:

- 1) § 4, imm. 1-imi siunnersuutigineqartumut tunngatillugu inuk ukiut qulit kingulliit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimaguni, taava inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqassaaq, (§4, im.1, nr.1) imaluunniit § 3, imm. 1-imi pineqartutut sulisartumut kalaallimut sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi katisimasuuguni inooqateqarsimasuuguniluunniit, ukiut qulit kingulliit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni najugaqarsimaguni imaluunniit § 4, imm. 4 naapertorlugu Kalaallit Nunaannut immikkut attuumassuteqartutut Naalakkersuisunit aalajangerneqarsimappat, taava immikkut Kalaallit Nunaannut attuumassuteqassaaq (§ 4, imm. 1, nr. 2).
- 2) § 4, imm. 2-mi siunnersuutigineqartumut tunngatillugu inatsimmi § 2-mi ilaatinneqanngitsumik Kalaallit Nunaanni atorfimmi akissarsiorfiusumi sulisumut sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi katisimanera imaluunniit inooqateqarnerminik

uppernarsaasinnaanera inuup Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarsinnaaneranut aalajangiisuussapput. § 2-mi atorfiit sorliit pineqarnerannik nalilersuineq pillugu maannamut periaaserineqarsimasoq qulaani eqqaaneqarpoq, aamma siunnersuummi matumani allanngortinneqanngilaq. Atorfiit sorliit Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaanerannut tunngatillugu Naalakkersuisut maannamut kommuninik, suliffeqarfinnik innuttaasunillu ilitersuisarput.

”Aappaasut/inooqataasut akissarsiorfiusumik atorfillit avataaneersunit qanoq immikkooruteqarnerisut qulakkeerneqarsinnaanerannut” tunngatillugu Qeqqata Kommuniata apeqqutaa, § 4, imm. 2-mi suinnersuutigineqartumi aappaasut ilaanerat pissutigalugu kikkut qularnaarlugu kommunimut akuersissummik qinnuteqartariaqannginnerannut tunngatillugu aperinertut Naalakkersuisunit paasineqarpoq. Atorfeqartup kommunimit akuersissummik pissarsinissaanut sulisitsisoq akisussaaffeqarpoq. Taamaammat kommunimit akuersissuteqartoqarnera sulisitsisup oqartussaasunut uppernarsarsinnaasariaqarpaa, imaluunniit pisuni aalajangersimasuni sooq kommunimit akuersissut pisariaqannginnerisut sulisitsisup uppernarsassavaa.

Kommune Kujalleq allappoq:

” Siunnersuutip kingunerisaanik Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni atorfinni pineqartuni avataaneersunik atorfinitsitsinissamut tunngatillugu kommunimut qinnuteqartut amerleriarsinnaanerit nalilerneqarpoq.

Amerleriarnerisa kingunerisaanik kommunit aningaasartuuteqarnerulersinnaanerit nalilerneqarpoq, soorlumi kommunimi sanaartornermi suliassanut annertuunut atatillugu taama pisoqartoq.

Tamatuma peqatigisaanik Majoriami isumalluutinik atuinerulernermit pisariaqartitsinerup kingunerisaanik Namminersorlutik Oqartussanit aningaasatigut taarsiisoqarsinnaanera Kommune Kujallermit eqqumaffigeqquneqarpoq.”

Siunnersuut kommuninut annertuunik aningaasatigut kinguneqassanngitsoq nalilerneqarpoq.

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni maannakkut atuuttumi kommunit kommunimit akuersissutinik suliaqartarput. Qinnuteqartut ukiumiit ukiumut aamma qaammatiniit qaammatinut allanngorartarput.

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu ilaqutaasut ilaasut amerlassusaat 2024-mi kvartalimi siullermi katillugit 38-upput. Taakkunannga ilaqutariit ataatsimuulersinneqartut arfiniliupput. Ilaqutariit ataatsimuulersinneqartut kommunimit akuersissummik pisariaqartitsinngikkajuttarnerat naatsorsuutigineqassaaq, tassami maani najugaqartoq (inuk attavissaq) Kalaallit Nunaannut

ima attuumassuteqarsimatigilersarpoq inuk kommunimit akuersissummik pissarsinissamut ilaatinneqarnani. Kiisalu avataaneersut ilaquataasa ilaat ikittuinnaat kommunimit akuersissuteqartussaanginnerat naatsorsuutigineqartariaqarpoq, assersuutigalugu maani najugaqartooq (inuk attavissaq) ukiut qulit kingulliit ingerlaneranni ukiuni arfineq-marlunni maani nunatsinni sulereersimappat imaluunniit ilaquataasoq Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaani pineqanngitsuni suliffissarsippat. Ilaqtariit ataatsimuulersinneqartut 38-nit peeraanni 32-upput. Taamaammatt 2024-mi kvartalimi siullermi inatsisip allannguutaa atuussimagaluarpat saniatigut 32-38-t missaat kommunimit akuersissummik qinnuteqarsimassagaluarput. Kvartalimi qaammatit pingasuummata kommunillu tallimaammata kommuninut assigiimmik agguaraanni qaammatit tamaasa kommunimut ataatsimut qinnuteqartut marluk – pingajuat avillugu missaaniissagaluarput.

2023-mi nunani allamiunut oqartussaasunit kisitsisit aallaavigalugit kisitsigaanni kiisalu 2024-mi kvartalimi siullermi kisitsigaanni qaammatit tamaasa kommunimut ataatsimut saniatigut qinnuteqartut 2,7-3,5 missaanniippat (tassani meeqqat ilaqtariillu ataatsimuulersinneqartut kisitsisini amerlanernut ilaapput kisitsisinilu ikinnernut ilaanatik).

Ilaqtariinnik ataatsimuulersitsinissaq aamma najugaqarnissamut akuersissutit pillugit 2024-mi kvartalimi siullermi qinnuteqartut sivitsuinissamut tunngassuteqarput (suliani 38-iusuni 21-t = 55%). Suliani sivitsuinissamut tunngassuteqartuni kommunit ukiunut marlunnut kommunimit akuersissutinik tunniussisalerpata kommunimit akuersissutit tunniunneqartartussat ikileriassapput.

Tamanna tunngavigalugu kommunimit akuersissutit amerleriernerisa kingunerisaannik siunnersuut kommunit annertuumik aningaasartuuteqarnerulernerannik kinguneqassanngitsoq Naalakkersuisut naliliippat.

Kisitsisit qulaani agguarneqartut kommuninut assigiimmik agguarneqarnerat oqaatigineqassaaq, naak piviusumik Kommuneqarfik Sermersuumut qinnuteqartut pineqarluartut, tamatumanilu kisitsisit missingerneqartunit Kommune Kujallermut ikinnerussasut takutinneqarpoq.

Sulisitsisut allapput:

”Inuk avataaneersoq (ilaatigut) suliniarluni Kalaallit Nunaannut nuukkaangat amerlanertigut piffissap ingerlanerani taassuma aappaata/inooqataata maanngarnissaa taassumunnga pingaaruteqarluinnartartoq Sulisitsisut isumaqarput.

Taamaammatt sulisussarsiortarneq sulisullu sulisorinnarnissaat eqqarsaatigalugit pineqartup maani sulereersup aappaa/inooqataa maanngarpat immikkullu ittumik attuumassuteqarluni suliarternissamut periarfissinneqarpat tamanna Kalaallit Nunaannut iluaqutaassaaq – kommunimit akuersissut pisariaqarnersoq apeqqutaanngilaq.

Aappaasup/inooqataasup siulliulluni tikissimasup atorfia akuersissummik piunasaqaateqarfiusimangippat aappaasup/inooqataasup atorfirmiini akuersissutip piunasaqaatigineqarnera eqqarsaatigalugu ataqatigiinnitsoqarpoq.

Aappaasup/inooqataasup siulliulluni tikissimasup kommunimit akuersissummik piunasaqaateqarfiunngitsumi atorfeqartinissimatillugu, illuatungaanilu aappaasup tikittup atorfiata kommunimit akuersissummik piunasaqaateqarfiunissaa eqqarsaatigalugu immikkoortitsisoqassanngilaq.

Pisuni taakkunani marlunni aappaasup siulliulluni tikittup Kalaallit Nunaannut suliartorluni tikinnerata kingunerisaanik Kalaallit Nunaannut immikkut ittumik attuumassuteqartoqalerpoq.

Allatut oqaatigalugu avataaneersunik sulisussarsiornermi kommunimit akuersissuteqartoqartassasoq isummerfigineqarpoq, taamaammat pineqartup aappaata/inooqataata suliffissaminik qulakkeerinnissimanginnera pissutigalugu maanngarusunnginnera pissutigalugu sulisussanik annasaqarsinnaaneq isumassaqaanngilaq imaluunniit akuersissuteqaannginnerata kingunerisaanik suliffissarsisinnaannginnini pissutigalugu maanngariarluni kingorna Danmarkimut uterpat isumassaqaanngilaq.

Taamaammat inuup aappaa/inooqataa maani Kalaallit Nunaanni sulippat aappaata/inooqataata Kalaallit Nunaanniinnerata malitsigisaanik taanna inuk suli Kalaallit Nunaannut immikkut attuumassuteqartariaqarpoq. Aappaasumut/inooqataasumut kommunimit akuersissummik piunasaqaateqarnissaq isumassaqaanngilaq aamma kalaallinut inuiaqatigiinnut iluaqutaanngilaq.

Taamaammat siunnersuut taamaatiinnarneqassasoq Sulisitsisunit innersuussutigineqarpoq.”

Sulisitsisut tusarniaanermi akissutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat:

”Aappaasup/inooqataasup siulliulluni tikissimasup kommunimit akuersissummik piunasaqaateqarfiunngitsumi atorfinissimatillugu, illuatungaanilu aappaasup tikittup atorfiata kommunimit akuersissummik piunasaqaateqarfiunissaa eqqarsaatigalugu immikkoortitsisoqaannginnissaanut” tunngatillugu Sulisitsisunit oqaaseqaatigineqartoq eqqarsaatigalugu qaffasissunik ilinniarsimasut, assersuutigalugu nakorsanik pilerisaarinissaq taakkuninngalu sulisoqaannarnissaq anguniarlugit immikkoortitsisoqarneranut tunngavilersuuteqartoqarnera oqaatigineqassaaq, aamma tamanna Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaannut nr. 36, 4. juuni 2024-meersumut naapertuuppoq. Tamanna tusarniaanermut allakkiap matuma aallartinnerani sukumiinerusumik nassuiarneqarpoq.

Tamatuma saniatigut Inatsisartut inatsisaanni pineqartutut kalaallit sulisartut sulinissamut tunngatillugu siulliunneqartussaataitaneriniq qulakkeerinninnissap siunnersuummi siunertarineqarnera oqaatigineqassaaq. Taamaalilluni atorfiit saqqummiussinertaqanngitsumik avataaneersunik sulisulerneqarsinnaasut maanna saqqummiunneqartalernissaat, taamaalillutik kalaallit sulisut atorfimmuut siulliullutik qinnuteqarsinnaalernissaat qulakkeerneqassaaq.